

An aerial photograph of a person in a bright red dress lying on a sandy beach. The person is positioned on the right side of the frame, with their back to the camera and one arm extended towards the water. The ocean waves are visible on the left, with white foam washing onto the shore. The overall color palette is warm, dominated by the tan of the sand and the deep blue of the water.

Gerard
Quintana

L'home
que va viure
dues
vegades

Columna

Premi Ramon Llull

GERARD QUINTANA
L'HOME
QUE VA VIURE
DUES VEGADES

Premi Ramon Llull 2021

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: MARÇ DEL 2021
© GERARD QUINTANA, 2021
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2764-7
DIPÒSIT LEGAL: B. 2.142-2021
FOTOCOMPOSICIÓ: MOELMO

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Índex

INICI (1999)

- 1. La mort 15
- 2. La bellesa. 27

FINAL (2026)

- 1. La pietat 33

PRIMERA PART (1989-1991)

- 1. El saltamartí 41
- 2. El talp 53
- 3. El boig 61
- 4. L'hereu. 71
- 5. El mirall 91
- 6. El petricor 105
- 7. La papallona 113
- 8. La guineu 123
- 9. La poesia 135

10. L'àngel	147
11. L'alba	161

SEGONA PART (1999-2001)

1. L'abisme	173
2. El viatge	187
3. El príncep	205
4. L'Àlicia i el diable	227
5. La pastora	245
6. La primera mort	261
7. La flauta del Pan	285
8. La sabata	291

TERCERA PART (2002-2007)

1. El bosc	301
2. La barca	315
3. El predicador	327
4. La torre	337

FINAL (2026)

1. L'altra vida	365
---------------------------	-----

<i>Agraïments</i>	375
-----------------------------	-----

I

La mort

Els núvols canviaven de forma a gran velocitat i dibuixaven estranyes figures en el cel mentre el vent ballava en cercles aixecant lleugerament la sorra al seu pas. Tot semblava tranquil i en ordre a la petita cala. La Maria avançava a batzegades per la platja, després de deixar el camí de terra i travessar un tram de roques, carregada amb les bosses, el matalàs mig desinflat i l'ombrella vermella. Malgrat els seus moviments aparentment maldestres, la seva figura no perdia l'aire lleuger dels més bells i acolorits lepidòpters. El vestit estampat voleiava sota el pes de la seva càrrega. Els cabells, del mateix color del coure, s'arremolinaven al voltant d'uns grans ulls de mel que verdejaven amb els reflexos de la tarda de primers de setembre. Feia passes curtes arrossegant les xanquetes i mirant de no perdre l'equilibri, tot i la pressa per no quedar-se enrere. Els nens ja corrien esvalotats fins al trencant de les onades.

Després d'unes últimes passes va deixar anar tota la càrrega damunt l'arena. El vent, que seguia jugant al voltant de la Maria, li va aixecar aquesta vegada de forma descarada el vestit. El va deixar volar i va mirar de recuperar la respiració, esbufegant per la caminada. Els cabells li tapaven la cara i buscaven l'escletxa que s'obria entre els llavis fins i eixuts. Va encarar la brisa arrauxada, se'ls va lligar amb una cua alta i tot seguit va cridar l'Àngel i l'Alba perquè agafessin les seves tovalloles, les despleguessin a terra i deixessin la seva roba endreçada. Tenien pressa per entrar a l'aigua, però els va obligar primer a menjar-se els entrepans de truita que havia preparat al migdia. S'havia llevat inquieta i amoïnada sense cap motiu i havia estat tot el dia dispersa passant d'una cosa a l'altra sense acabar res. Encara havien de dinar. L'Àngel va fer dues queixalades i el va tornar a deixar a la bossa. Feia massa hores que estava fet i el pa semblava de goma, li costava d'engolir i la truita ja era freda i eixuta com un drap brut. L'Alba ni tan sols el va tastar. Havien passat el dia esperant l'arribada del pare, però després d'un llarg retard s'havia cancel·lat el vol i no li havien donat una nova plaça fins al darrer avió de la nit. Mentre algunes de les persones que quedaven a prop seu començaven a recollir les coses i a marxar de la platja, potser pel destorb que provocaven els xisclets de l'Alba perseguida pel seu germà, ella es va treure el vestit de flors violetes i gro-

gues que tant li agradava al Salvador. Era la seva forma de dir-li que l'espera se li havia fet llarga. Sempre que se'l posava, ell li deia que la impregnava d'un aire insolent i al cap de poca estona acabaven fent l'amor a qualsevol racó de la casa. Així havien arribat els nens. Va somriure mentre el desava en una de les bosses. Aquell vestit era la gènesi de la seva maternitat. Tenia la lleugeresa de la seda i la bellesa d'un jardí salvatge. Feia molt per ella, era com la seva segona pell, li deia ell. Era el mateix que duia el primer dia que es van retrobar en plena pluja d'estiu, deu anys enrere. Un cop va tenir el Salvador al davant ja no el va deixar escapar. La papallona va esdevenir una aranya, dolça i delicada, però una aranya al cap i a la fi, que va saber teixir la seva teranyina, encara que els fils fossin d'un amor incontestable.

A uns metres de distància, una mica més a la vora dels límits que separaven les dunes del pendent terrós i la pineda salvatge, un home estrany l'observava darrere d'unes ulleres de mirall. De tant en tant el sol s'hi reflectia i feia la rateta sobre el cos de la Maria. Quan ella es va desprendre de la part de dalt del biquini, se les va treure per veure-la millor. Tenia els ulls sobresortits i vermellorsos i la mirada tèrbola sobre unes bosses botides i fosques. Li va cridar l'atenció la grandària del nas. Amb les ulleres posades semblava que duia una màscara, havia pensat la Maria. Però quan se les va treu-

re la màscara no va desaparèixer, ans al contrari, es va fer més grotesca. A l'espatlla dreta s'intuïa un gep prominent que es va fer més evident quan es va inclinar endavant per espolsar la cendra del cigarret. Semblava que la llum el molestava. Tot i així va obrir els ulls d'una forma exagerada abans d'aclucar-los i posar-se de nou les ulleres. Semblava que hi podia veure dins seu. No l'havia vist en arribar, si li hagués parat atenció hauria buscat un altre lloc on plantar-se, va pensar la Maria amb una incomoditat creixent. Hauria jurat que allà no hi havia ningú. Va desviar la mirada cap a on eren els nens. Volia aprofitar aquelles darreres hores de sol. Mai no li havien agradat les marques del bronzejat. Tenia la pell molt blanca i per això mirava de fugir de les hores del pic del sol i evitar el banyador, per no acabar semblant un gelat de maduixa amb franges de nata davant del Salvador. Aquesta vegada, però, es va deixar la part de baix. Mentre treïa la bomba d'aire per acabar d'inflar el matalàs i introduïa la punta del tub a la vàlvula de goma, encara es va sentir més incòmoda. Sobretot quan es va aixecar per empènyer amb el peu el pedal de la bomba. El moviment reiteratiu feia que els pits se li belluguessin com dues campanes repicant a mitja tarda mentre la rateta anava passant de l'un a l'altre sense cap mesura. Sentia en tot moment els ulls d'aquell home sobre seu. Els nens havien agafat les pales i les galledes i començaven a aixecar un castell amb la sorra

humida a un parell de metres de l'aigua. La Maria es va aturar i es va posar de nou la part de dalt, mirant-lo desafiant, i per un moment va estar a punt de tornar a posar-se el vestit i canviar de lloc, però no ho va fer. L'home la seguia repassant sense dissimular gens. Portava un banyador curt i cenyit que deixava cada vegada més en evidència els seus capciosos pensaments. Tot en ell semblava desproporcionat. Aquesta vegada el reflex del sol a les ulleres la va enlluernar i per un moment va quedar desorientada. De seguida va canviar de posició per evitar-lo i va seguir prement el pedal, ara amb l'altre peu. Ell anava fumant amb parsimònia darrere seu, amb els ulls clavats en aquell balanceig repetitiu. Ella es va estirar les gomes de la part de baix i va tornar a girar-se per no donar l'esquena al desconegut. Cada vegada que feia força amb el peu havia d'impulsar tot el seu cos sobre el pedal, i la repetició d'aquest moviment feia que la tela ajustada s'anés replegant i anés quedant presa entre les natges. Va buscar amb la mirada i va veure a l'altra punta de la cala dues parelles ajagudes i un noi que sortia de l'aigua i s'embolicava amb la tovallola. No gosava mirar cap al lloc on era l'home del gep i de l'eslip monstruosament inflat que amb prou feines el cobria. Un altre cop va estar a punt de canviar de lloc i apropar-se a aquella colla. Però després va decidir que n'hi havia prou amb prendre la iniciativa per no donar-li peu a res.

—Mama, podem anar a l'aigua? —va cridar l'Àngel.

—Espereu, vinc de seguida! —va respondre, mentre aprofitava per mirar de fit a fit el desconegut. Tenia una edat indefinida i portava un tatuatge a la cama dreta amb un cor invertit i a sota un nom desdibuixat però encara llegible: DUQUE.

De sobte es va adreçar a ell:

—Escolti, em pot vigilar les coses mentre em banyo amb els nens?

—Mmm! —va fer ell assentint amb el cap sense dir una paraula més enllà del seu grunyit, aparentment desconcertat, mentre llançava la cigarreta a la sorra i s'incorporava per seure a la tovallola com si l'haguessin enxampat en una malifeta. De seguida, però, va reaccionar i va reprendre el seu posat de gàrgola, encara amb més concentració, alhora que es tocava el bigoti ben retallat sobre el llavi superior, parapetat altra vegada rere les ulleres.

—Gràcies! —va respondre ella. Tot seguit es va girar d'esquena, es va treure el sostenidor del biquini de nou, es va posar el matalàs sota el braç i va córrer decidida cap a l'aigua—. Alba!!! Àngel!!! Som-hi, abans que marxi el sol!!!

Va deixar anar el matalàs d'un blau profund com el del mar llunyà a tocar de la línia de l'horitzó, sobre l'aigua tèrbola. Després va saltar i s'hi va llançar a sobre, cosa que va fer que s'enfonsés, i que se submergís

amb ell abans de reflatar-se. Va sentir l'aigua revifant el seu cos. Els nens van deixar els estris a la sorra i s'hi van afegir de seguida, mirant d'imitar el gest de la seva mare. Eren menuts, tots dos situats un a cada costat a l'amplada del matalàs, i hi havia lloc per a tots tres tot i ser individual. La Maria va sentir una pau com feia molt temps que no experimentava. Es va oblidar de l'home de la platja, que s'havia posat dret i seguia observant-la mentre s'endinsaven cada vegada més, mar enllà. Es va establir un silenci amable i còmplice amb els seus fills. Havien començat a moure les cames i impulsaven fàcilment el matalàs cada cop més lluny de la sorra. Entre el xipolleig de l'aigua li va semblar sentir un piano desgranant lentament una melodia de misteriosa bellesa que li va posar la pell de gallina, però es va adonar de seguida que era impossible, que només podia estar dins del seu cap. La música no podia sonar enmig de l'aigua amb aquella definició, no hi havia cap vaixell a prop. Tot d'una, l'Alba, a la seva dreta, va començar a taral·lejar una cantarella tranquil·la, alegre i trista alhora, d'una gran malenconia, amb una veueta que encara la feia semblar més petita. A la Maria li va fer un salt el cor.

—D'on has tret això? —li va dir a la seva filla. La nena encara va seguir cantant abans de respondre. La veu de l'Alba anava reproduint al mateix temps la melodia de l'instrument de vent, que s'havia afegit al piano.

—El què, mama?

—Aquesta cançó que cantes, d'on ha sortit?

—Se l'està inventant —va dir de seguida l'Àngel—, com sempre.

La Maria es va quedar una estona muda. Era la mateixa música que seguia sonant dins del seu cap. Semblava impossible que una nena de cinc anys pogués inventar-se una melodia d'aquella complexitat harmònica. A casa no havien sentit mai aquella peça, tot i que el Salvador era un gran amant de la música.

—Tu també l'has sentit? —va preguntar a l'Àngel, que amb la força dels seus set anys no havia deixat d'impulsar el matalàs amb els peus amunt i avall, decantant-lo lleugerament enfront del dèbil impuls dels mandrosos moviments de la seva germana i de la inacció de la mare, que restava immòbil i pensadora enmig de les dues criatures mentre el matalàs avançava de costat.

—El què, mare? El què he sentit?

Ella va girar el cap en un batec de realitat i va veure la platja molt lluny, massa. Només hi quedava l'home de les ulleres de mirall. Les va veure brillar amb el sol, que tot just començava a caure. La seva figura era diminuta. De seguida es va adonar que el corrent els empenyia cada vegada amb més velocitat mar endins. Podia veure les grans roques des Vedrà i es Vedranell, imponents a la seva esquerra, movent-se cada cop més ràpid,

i podia sentir la música creixent en intensitat, mentre el piano subdividia el compàs.

—Hem de baixar del matalàs, de pressa —va dir el primer que li va passar pel cap. Els nens van protestar, no volien llençar-se a aquella aigua cada cop més fosca. Va tornar a mirar cap a la platja on havia deixat les seves coses, i va veure que l'home movia el paraigua, que no havia desplegat. Ella li va fer senyal amb la mà.

—Ajut!!! Auxili!!!

—Què passa, mare, per què crides així? —va interrompre-la l'Àngel.

—No passa res —va respondre mentre veia com l'home li feia un gest de comiat amb el braç, agafava les seves bosses i es dirigia cap al camí escarpat que portava al petit restaurant al costat del qual hi havia el pàrquing on havien deixat el cotxe. El corrent arrossegava el matalàs cada cop amb més velocitat.

—Eh!!! Eh!!! —va tornar a cridar—. Ajuda!!! —Però l'home seguia caminant sense mirar enrere i de seguida va ser fora de l'abast de la seva vista.

Estava sola. Es va adonar que amb els seus crits posava més nerviosa la mainada. L'Alba havia començat a plorar. Calia prendre una decisió. Va agafar les mans de la seva filla, que s'aferrava amb tota la seva força a les vores, perquè es deixés anar. L'Àngel va ser més obedient. De seguida es van llençar a l'aigua i van deixar que el corrent s'emportés el matalàs mar endins. Com

podia haver-se distret d'aquella manera? Aquella música... seguia sonant com si res. Mirava de tornar cap a la sorra però el corrent l'empenyia en sentit contrari. Duia la nena agafada amb un braç, i amb l'altre no tenia prou força per fer front a la intensitat del mar.

—Àngel, fes el mort! —va dir per donar-se temps per pensar.

—El mort? —va respondre el nen esbufegant mentre movia braços i peus per no enfonsar-se—. Per què?

—Estira't de panxa enlaire i espera. —No tenia prou braços per a tots dos.

La Maria va empassar-se una glopada d'aigua mentre llançava la seva filla al més lluny possible per tenir temps de recuperar-se abans d'avançar un parell de braçades cap a la platja. Va tossir quan va arribar fins on havia caigut l'Alba. Cadascuna d'aquestes manobres suposaven un gran esforç que la deixava exhausta. Quan tornava a ser al seu costat, la nena se li enfilava al damunt amb cos i ànima, empenyent-la cap al fons i fent difícils els seus intents per refloatar-se. L'agafava pels cabells, la criatura no entenia que la seva mare se separés d'ella ni per agafar aire, i va començar a cridar el seu pare. La Maria no podia més. Va treure forces d'on no en quedaven. No volia perdre de vista el seu fill, que mirava de surar de panxa enlaire però no se'n sortia. La música sonava cada vegada amb més dramatisme, i despertava una sensació desconeguda per a ella

fins a aquell moment, només semblant a la que deu tenir el personatge d'una pel·lícula tràgica quan arriba al final del seu guió. Tot i els seus esforços, no podia lluitar contra el corrent que els arrossegava allunyant-los de la costa. En aquell mateix instant va saber que no se'n sortiria. Semblava que aquella melodia es fes còmplice del mar en la seva maniobra envoltant. Els violins li van fer encongir el cor. Va agafar els seus fills i els va prémer contra el seu cos. Hauria donat la seva vida per ells allà mateix, i així ho va desitjar amb tota la seva ànima. Però s'enfonsaven tots tres, junts, ella no era una columna prou alta per mantenir-los a la superfície. Havia esgotat les forces. Va deixar de sentir el seu contacte, confonent-los amb la seva pròpia pell. Va tancar els ulls després de fer un crit de desesperació i en l'última alenada, vençuda per l'esforç, va sentir com el cor se li trencava en mil bocins. La música arribava al clímax. Encara va trobar aire per dir, amb la gola plena d'aigua:

—Us estimo!!!

—Mare!!! —el crit de l'Alba va saltar esmolat en totes direccions.

L'Àngel no va dir res, les seves llàgrimes no es veien enmig de l'aigua.

Abans del silenci definitiu, la Maria va llançar un darrer crit ofegat.

—Déu meu!!!

Els seus cossos es difuminaven, cada cop més lluny de la llum, en el seu descens inevitable mentre a poc a poc les seves extremitats deixaven d'agitar-se i els cabells de la Maria serpentejaven com un munt de llaços desfets que alliberaven els darrers batecs de vida en els seus moviments ondulants i vermells. La música es va tornar a recollir en la seva íntima melangia, tots els pensaments van callar i el vent va tornar a parlar esborrant les darreres bombolles que contenien els últims alens de l'Alba, l'Àngel i la seva mare i esclataven en arribar a la superfície. La calma va tornar i les darreres notes de piano, concloents, es van fer més presents sobre el brogit del mar.